

Åtgärdsplan Brottsförebyggande och trygghet

Fastställd av Kommunstyrelsen 2024-11-05 § 166
Gäller tills vidare

Innehållsförteckning

Inledning, bakgrund och syfte	2
Åtgärdsplan	3
Uppföljning och utvärdering av åtgärdsplanen	4
Gemensamt prioriterade områden	4
Droger	4
Hemmet ska vara en trygg plats	5
Trafik	5
Ekonomisk brottslighet	5

Inledning, bakgrund och syfte

Kommunens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete omfattar förebyggande insatser på såväl individ- som gruppnivå och ska bedrivas utifrån lokal problembild, nära människor och nära potentiella brottstillfällen. Många av de faktorer som har betydelse för brottsligheten kan påverkas just genom lokala insatser, såväl inom social och situationell prevention som på strukturell och operativ nivå.

Förebyggande åtgärder mot brott omfattar också fysisk planering med trygghetsåtgärder då ökad trygghet leder till minskad brottslighet vilket i sin tur skapar livskvalitet för kommunmedborgarna. Minskad brottslighet och ökad trygghet är avgörande för att människor ska vilja bo och leva i Sollefteå.

En förutsättning för ett långsiktigt och uthålligt brottsförebyggande arbete i kommunen är en fungerande dialog mellan kommun och polis. Sollefteå kommun och polisen, genom Lokalpolisområde Södra Ångermanland (tidigare närpolisområde Sollefteå) har sedan i november 2010 tecknat samverkansöverenskommelser kring det brottsförebyggande arbetet, den första handlingsplanen med aktiviteter fram togs fram och beslutades 2011. Polis och kommun har sedan 2021 sammanställt gemensamma lägesbilder.

Samverkan mellan kommunen och polisen bygger i grunden på den, av BRÅ, Polisen och SKR, centralt framtagna samverkansmodellen ”Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete”.

Den 1 juli 2023 trädde en ny lag i kraft som reglerar kommunernas ansvar för det brottsförebyggande arbetet (2023:196). Kommunerna har ett mycket brett uppdrag och har därigenom stora möjligheter att arbeta brottsförebyggande inom en rad olika områden och vidta åtgärder av skiftande slag. I det brottsförebyggande arbetet intar åtgärder inom områdena socialtjänst, skola och samhällsbyggnad en särställning. Brottsförebyggande åtgärder är dock akutella även inom andra områden; underhåll av bostadsområden, parker och torg, tillsyn av alkohol, tobak, tobaksfria nikotinprodukter och livsmedel, vid inköp av varor och tjänster. Likväl som inom arbetet för en god och jämlik hälsa, jämlika och jämställda livsvillkor, social hållbarhet, integration och ANDTS¹. Enligt den nya lagen ska kommunerna ansvara för samordningen av det

¹ Förkortning för Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak och Spel om pengar

lokala brottsförebyggande arbetet i kommunen. Kommunerna ska ta fram lägesbilder över brottsligheten inom dess geografiska område. Kommunerna ska, med lägesbilden som underlag, besluta om en plan för vilka åtgärder som kommunen avser att vidta för att förebygga brott, en åtgärdsplan.

Åtgärdsplan

Åtgärderna i denna plan har arbetats fram med underlag i form av sammanställd lägesbild och genom samverkan uppmärksammade lokala behov, statistik, lokala och nationella trygghetsundersökningar, omvärldsanalys, med hänsyn taget till övriga relevanta lokala och regionala handlingsplaner samt framtida utmaningar. Denna åtgärdsplan har en stark anknytning till följande dokument:

- Plan för Folkhälsa och Trygghet i Sollefteå kommun
- Samverkansöverenskommelse mellan LPO Södra Ångermanland och Sollefteå kommun
- Medborgarlöften 2024-2026
- Brottsförebyggande lägesbild Sollefteå kommun

Det brottsförebyggande arbetet delas ibland in i preventionsnivåerna primär, sekundär och tertiär prevention (universell, selektiv och indikativ). Primär prevention avser generella insatser som riktas mot alla medan sekundär prevention riktas mot särskilda riskgrupper eller särskilt brottsdrabbade platser. En riskgrupp kan t.ex. vara ungdomar som uppträder aggressivt eller våldsamt. Brottsdrabbade platser kan exempelvis vara krogmiljöer eller andra offentliga platser. Tertiär prevention riktas till människor som redan begått eller drabbats av brott, eller platser och verksamheter som redan blivit utsatta för brott.

Åtgärdsplanen ska revideras minst vartannat år i samband med uppdaterad lägesbildsbeskrivning. Samtliga kommunala verksamheter berörs, direkt eller indirekt, av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet och ska därmed också ha vetskap om att arbetet bedrivs. Ansvaret för genomförandet av de föreslagna aktiviteterna ligger i huvudsak på berörda verksamheter, vid behov med stöd av verksamhetsövergripande stödfunktioner. Beroende på omfattning av utveckling av utmaningar som påverkar exempelvis drift- & underhållsåtgärder över tid kan vissa aktiviteter komma att kräva extra anslag utöver budget för att kunna genomföras till fullo.

Uppföljning och utvärdering av åtgärdsplanen

Det lokala rådet för brottsförebyggande och trygghet ansvarar för att samla in, sammanställa och analysera underlag till uppföljning och utvärdering av åtgärdsplanen årligen i oktober. Vid behov revideras åtgärdsplanen i samband med den utvärdering. Styrgruppen för Hållbar utveckling inklusive representerar från polis, Region västernorrland och Räddningstjänsten HKÅ. Detta forum utgör övergripande samverkansråd kring brottsförebyggande samt trygghetsfrågor och ansvarar för att utifrån det sammanställda underlaget följa upp utvärderingen som därefter ska delges Kommunstyrelsen senast i december varje år.

Underlaget till den årliga utvärderingen ska för varje beskrivet mål omfatta **vad** som har genomförts, **när** något har genomförts samt **hur** aktiviteten har genomförts för att nå/komma närmare uppsatt mål. Utvärderingen bör också omfatta information om **hur** åtgärden/insatsen har varit **värdeskapande för Sollefteås kommuninvånare**.

Gemensamt prioriterade områden

Polis och kommun har i Samverkansöverenskommelse och Medborgarlöften utifrån lokal behovsanalys kommit överens om fyra prioriterade områden de närmsta åren. Förutom dessa områden arbetar självklart både kommun och polis brottsförebyggande inom även övriga områden som exempelvis genom att motverka tillgreppsbrott och skadegörelse och med trygghetsskapande arbete i stadsplanering.

Droger

Att aktivt verka för att förebygga och begränsa användning av droger.

Att tidigt upptäcka personer som riskerar att hamna i missbruk och kriminalitet samt erbjuda dem erforderligt stöd. Ett extra fokus ska ligga på tidig upptäckt hos unga personer.

Motverka missbruk av och tillgång till alkohol och droger.

Hemmet ska vara en trygg plats

Polisen och kommunen ska samverka för att förhindra att våld i hemmet och/eller mot särskilt utsatta personer sker samt utveckla arbetet gällande hjälp till brottsutövaren i syfte att förhindra att ytterligare brott begås.

Trafik

Polisen och kommunen ska tillsammans med andra relevanta aktörer och ur flera olika perspektiv arbeta aktivt för att trafikmiljön ska vara trygg och säker för alla som vistas där, både på vägar med högre hastigheter och inne i kommunernas samhällen.

Ekonomisk brottslighet

Polisen och kommunen vill öka medborgarnas medvetenhet kring bedrägerier samt stärka deras förmåga att stå emot denna typ av brott. Tillvägagångssätt för dessa brott förändras och kunskap behöver spridas löpande. Genom att belysa och diskutera frågan önskar polisen och kommunen även minska känslan av skam när man blivit utsatt för brott och oro för utsatthet.

Polisen ska höja sin förmåga att identifiera och återta brottsvinster som ett led i att störa den organiserade brottsligheten.

Gällande välfärdsbrottslighet och arbetslivskriminalitet ska polisen och kommunen arbeta för att motverka att externa aktörer, företag eller privatpersoner, otillbörligen utnyttjar kommunala eller regionala medel för egen vinning.

Område	Aktivitet	Mål	Huvudansvar
Droger/ANDT	Öka vuxenvärldens kunskap för att motverka bruk hos unga genom att vidareutveckla arbetet med att strukturerat erbjuda vårdnadshavare information kring alkohol, narkotika, doping, tobak och spel	Säkerställa och dokumentera processer för hur kommunens verksamheter ska nå ut med strukturerad förebyggande information till vårdnadshavare till barn under 18 år	Kommunen (Folkhälsosamordnare) är samordnande

Droger/ANDT	Öka vuxenvärldens kunskap om droganvändande för att motverka bruk hos unga genom att genomföra kunskapshöjande insatser inom ANDT-områden till ledare föreningsliv	Att årligen organisera och erbjuda kompetenshöjande insatser till föreningslivet.	Kommunen (Folkhälsosamordnare + IFO-Öppenvården) är samordnande
Droger/ANDT	Utveckla samordnade insatser kring unga i riskzon för utanförskap genom att säkerställa, dokumentera och synliggöra processer kring samverkan och samordnade insatser inom ramen för SSPF (Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid).	Att utveckla arbetet utifrån SSPF-metoden i kommunen	Kommunen samordnar styrgruppen (IFO)
Droger/ANDT	Att aktivt verka för att förebygga återfall i drogmissbruk och kriminalitet genom fortsatt utveckling av stödinsatser med för att bygga en stabil grund där egen försörjning och delaktighet i samhällslivet och ett bättre mående är målet.	Att långsiktigt minska antalet återfall i drogmissbruk och kriminalitet.	Kommun (IFO)
Droger/ANDT/ Ekonomisk brottslighet	Gemensamma kontroller av krogar med serveringstillstånd för att upprätthålla ansvarsfull servering.	Att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet.	Kommun, polis
Droger/ANDT	Kontrollköp av öl och tobak	Att motverka regelöverträdelser och brottslighet.	Kommun (tillsynsenhet)
Droger/ANDT/ Ekonomisk brottslighet	Arbeta utifrån metoden ”Tillsammans mot illegala försändelser”.	Minskad tillgänglighet till droger genom en fortsatt kontinuerlig samverkan med	Kommun

		kunskapsutbyte mellan paketutlämningsställen, polis, tullverket och kommun	(Folkhälsosamordnare) är samordnande
Droger/ANDT	Arbeta förebyggande gällande alkohol och droger i offentliga miljöer utifrån bland annat rutinaktivitetsteorins tre huvudfaktorer. Att minska motivationen hos en person att begå brott. Stärka formell/informell kontroll. Begränsa tillgänglighet till eller stärka skydd av lämpliga brottsobjekt eller brottsoffer.	Att minska tillgången till droger, minska risken att unga inleds i missbruk/kriminalitet samt öka tryggheten i offentliga miljöer.	Kommun, polis
Droger/ANDT	Samverkan kring tillsyn och tillstånd	Minska missbruk och motverka regelöverträdelser och brottslighet	Kommun (tillsynsenhet)
Droger/ANDT	Erbjuda aktiv fritidsgårds- och ungdomsverksamhet med aktiviteter och öppettider anpassade utifrån lokala behov.	Att genom att erbjuda meningsfulla och värdeskapande fritidsaktiviteter till unga förebygga tidig alkoholdebut och utanförskap.	Kommun (Kulturverksamhet)
Droger/ANDT	Samverkan mot doping genom nätverket krafttag och lokal gymnsamverkan.	Minska förekomsten av användande av dopingpreparat	Kommun (Folkhälsosamordnare)
Droger/ANDT/ Övrigt	Årlig dag med skolelever åk 7 för info om räddningstjänst, polis, droger, effekter av eld,	Genom aktiv samverkan minska framtida tillgreppsbrott, skadegörelse och våldsbrott.	Kommun (Folkhälsosamordnare)

	brott, bruk/riskbruk/missbruk, skador vid misshandel. Grupp- /jagstärkande övningar		
Droger/ANDT/ Trygghet	Forsätta utveckla en aktiv platssamverkan mellan olika myndighetsaktörer och civilsamhället.	Öka tryggheten och minska risken för kriminella aktiviteter i offentliga miljöer där unga rör sig.	Kommun (BF-samordnare)
Hemmet ska vara en trygg plats	Efterlevnad av åtgärder utifrån regionalt överenskommen handlingsplan ”Motverka och förebygga mäns våld kvinnor och våld i nära relation 2022-2026”	Att minska våldet i samhället.	Varje aktör som skrivit under handlingsplanen är ansvarig för sina verksamheter
Hemmet ska vara en trygg plats	Öka kunskapen om våld i hemmet som ett steg i att motverka våld nu och i framtiden, till exempel genom att synliggöra och kommunicera könsuppdelad och fördjupad statistik för vuxnas våld mot barn 0-17 år	Att minska vuxnas psykiska och fysiska våld mot barn	Polis Kommun
Trafik	Kontroll av A-traktorer, mopeder, felutrustade bilar m.m	Att öka trafiksäkerheten i kommunen	Polis
Trafik	Information till vårdnadshavare om trafiksäkerhet gällande A-traktorer och mopeder	Att öka vårdnadshavares medvetenhet på området som ett led i att öka trafiksäkerheten i kommunen	Polis Kommun

Trafik/Droger/A NDT	Motverka trafikrelaterade skador och dödsfall till följd av alkohol och narkotika genom samverkan i aktivt SMADIT-arbete	Öka antalet som väljer att ta stöd för sitt missbruk genom hänvisning via SMADIT	Polis Kommun
Ekonomisk brottslighet	Samverka med näringsliv genom dialog, information och utbildning öka medvetenheten kring bedrägerier samt stärka förmågan att stå emot denna typ av brott.	Minska andelen brott som företag eller privatpersoner utsätts för.	Polis Kommun
Ekonomisk brottslighet	Genomföra kompetenshöjande insatser inom den egna verksamheten.	Genom fördjupad kunskap öka förmågan att identifiera och återta brottsvinster som ett led i att störa den organiserade brottsligheten.	Polis
Ekonomisk brottslighet	Genomföra kompetenshöjande insatser och samordna verksamhetsövergripande aktiviteter inom området välfärdsbrott och arbetslivskriminalitet.	Motverka att externa aktörer, företag eller privatpersoner, otillbörligen utnyttjar kommunala eller regionala medel för egen vinning.	Kommun
Trygghet	Se över befintlig belysning och belysningstider när människor rör sig ute. Särskilt fokus vid nöjesevenemang och helgkvällar under vinterhalvåret.	Att genom en god belysning minska upplevelse av otrygghet och minska risken för att brott begås genom ökad synlighet.	Kommun (tekniska)
Trygghet	Skyndsam klottersanering vid behov	Att genom snabb klottersanering minska ytterligare klotter och skadegörelse	Kommun (tekniska)

Trygghet	Ebjuda bidrag till ungdomsverksamhet till föreningar (1500 kr/kväll) som går som vuxna på stan i samband med evenemangskvällar och andra kvällar när många unga förväntas vara ute.	Att öka antalet trygga vuxna på stan och öka ungas känsla av trygghet.	Kommun (BF-samordnare)
----------	---	--	------------------------